

Da Konnerud Skolekorps spilte under Festspillene i Bergen

Se s. 13-15

Lønruåten – en reisende i opplevelser - Se s. 6-9

Konnerud skole etter «Grevetiden» - Se s. 4-5

Russisk leir med krigsfanger - Se s. 18-19

Skoger og Konnerud
Historielag

Hei

«Alle har en rolle å spille og alle har betydning for laget, ikke bare storscoreren!»

Fotballsesongen er i gang og sitatet er fra en fotballsending. Jeg tenkte umiddelbart at dette gjelder ikke bare fotballen, det gjelder også laget vårt. Hva skulle vi gjort uten alle dere trofaste medlemmer som betaler kontingent år etter år og ikke bare det; på årsmøtet fikk vi høre om all aktivitet i de forskjellige komiteene, en innsats vi både kan «bøye oss i hatten av» og bli imponert over. Men hva opplevde vi i tillegg? Ved «rigging» til årsmøtet var det litt tynt i arrangementskomiteen, men hva skjedde? Styret, valgkomiteen, to tidlig-ute-medlemmer tro til: bar stoler/bord, dekket, satte ut blomster og spurte «er det noe mer vi kan bidra med?» Og velviljen fortsatte: under loddosalget var det andre som var lette å hyre som sel-

gere! Tusen takk, jeg er så takknemlig for å ha dere med på VÅRT lag!

Litt tilbake i tid, ble det dannet et nytt «lag», dvs. en prosjektgruppe med mål om å samle informasjon om Konnerud Turisthotell. En hel del arbeid ble lagt ned, men av ulike årsaker, stoppet prosjektet opp. Styret har nå tatt initiativ til å få ferdigstilt prosjektet og bestemte i overensstemmelse med prosjektgruppen, å engasjere en ekstern redaktør. Vi har stort håp om å lykkes, og målet er å gi ut en bok om dette spennende stedet som har huset så mange type aktiviteter. Tenk om vi kunne få boken ferdigstilt til 50-års jubileet i 2025?

Jubileet er det fortsatt et par år til, men i mellomtiden kan vi glede oss til bl.a. den tradisjonelle Vestsfogdagen, i år den 21.5. på grunn av pinsen. På Rønnehue blir det foredrag av forfatter

og folkeminnegransker Thor Gotaas, se annonsen på siste side. På høstmøtet i oktober, håper vi lokale krefter kan vise oss noen smakebiter av arbeidet de har lagt ned de siste årene. Om det blir bålkveld på Skjeldrumsaga i høst gjenstår å se, men fjorårets suksess gir mersmak.

Enn så lenge, - håper vi ses på Vestsfogdagen, men uansett ønsker jeg dere en riktig GOD sommer!

Hanne S. Fretheim.

Hilsen Hanne

Tre personer takket for seg i forskjellige komiteer

De har alle lagt ned mange timer og bidratt med en fantastisk jobb.

Tekst/foto: Tone Sverreson Ørmen

Årsmøte i Skoger og Konnerud Historielag ble avholdt 23.mars på Sørvangen. Det var god oppslutning, 55 medlemmer hadde funnet veien til årsmøte. Valgkomiteens leder Gerd Skjeldrum valgt og ikke ta gjenvalg, Inger Johnsrud i redaksjonsgruppa ønsket heller ikke gjenvalg, men vi håper at Inger kan bidra, hvis hun får tid. Hun har en god penn og mange fine historier fra Skoger. Gerd og Inger har sittet i sine verv i 13 og 14 år og de ble takket av for sin gode innsats. Erik Bjørlow-Larsen ønsket heller ikke gjenvalg i Sti og Boplasskomiteen og ble takket av for sin gode innsats, men han fortsetter i Kumingruppa. Han var med i Malmveikomiteen, som ikke er så aktiv lenger for oppdraget er utført, men de må kviste og holde veien åpen. Hanne Fretheim fortsetter som leder ett år til, Rune Frøiland ble valgt inn i styret. Han blir nå nestleder, Frøiland har vært i arrangementskomiteen. Nye personer i arrangementskomiteen er Ola og Anne Rypås, Tore og Anne Elisabet Engen. Øyvind Kaspersen ble valgt inn i redaksjonskomiteen og Per-Terje Gu-

riby blir leder i valgkomiteen. Stor applaus til alle som ønsker å bidra slik at Historielaget kan bestå!

Innhold

Styreleders spalte	s. 2
Takket for seg	s. 2
Redaktørens vignett	s. 3
Konnerud skole etter «Grevetiden»	s. 4-5
Bent Lønrusten – en reisende i opplevelser	s. 6-9
Ungdomslaget i Skoger	s. 9
Pulje på SIF-hytta	s. 10
Kalvarie-gruppen i Skoger gamle kirke – en kongegave fra middelalderen?	s. 11-12
Skoger Høyre – I Skoger startet Høyrebølgen i 1919	s. 12
Da Konnerud Skolekorps spilte under Festspillene i Bergen	s. 13-15
Gårder som ble borte: De tre Fjellgårdene: Nordre, Midtre og Søndre Fjell.	
Nordre Fjell	s. 16-17
Russisk leir med krigsfanger	s. 18-19
Bygdesamlings-komiteen	s. 20-21
Aud Beheim – Vestbygdas «lærer-inne»	s. 22-24
Gamle veier gjennom Skoger og Konnerud	s. 24-25
Tilbakeblikk... Konnerud før i tiden	s. 26-27
Kjært barn har mange navn – og noen rykter	s. 28-29
Koselige stabbur på gårdsbruk	s. 30
Årets vartur gikk til hovedstaden	s. 31
Vestskogdagen 2023	s. 32

De tre Fjellgårdene: Nordre, Midtre og Søndre Fjell. Nordre Fjell
s. 16-17

Kjært barn har mange navn - og noen rykter
s. 28-29

En utgave med gode hjelpere

Det skal skrives mange ord, når 32 sider skal fylles med historiske saker. Det er derfor hyggelig og ha med flere flinke folk på laget, i tillegg til redaksjonsgruppa. Terje Fjeldheim utflyttet Konnerud gutt, har skrevet saken om Konnerud skolekorps og kunstner Morten Halvorsen har skrevet minner om SIF hytta, som var familiens utflukt. Han bor på Konnerud og maler mange fine bilder fra marka. Asle Wang har også denne gangen levert sak, om et hus vi alle ser når vi kjører ned Konnerudbakken. Per Runar Thoresen og Erik Grindrud leverer alltid og nå har også Torill Juel blitt en gjenganger. Vi er alle frivillige skrivere og bruker mange timer på å finne stoff - for å glede våre lesere. Vi har også fått nytt medlem i redaksjonsgruppa Øyvind Kaspersen, han kommer inn i neste utgave - tusen takk alle sammen!

Tone Sverreson Ørmen
Redaktør

Historielagsnytt

Ansvarlig utgiver:

Styret i Skoger og Konnerud Historielag.
Nr. 1 april 2023 42. årgang.
Bladet kommer ut to ganger årlig- vår og høst
-og sendes alle medlemmene i Historielaget.
Opplag: 750 eksemplarer

Styret

Leder:	Hanne Fretheim
Nestleder:	Rune Frøiland
Sekretær:	Linda Skjeldrum
Kasserer:	Gunnar Wam
Styremedlem:	Kåre Odden
Styremedlem:	Jan Sundby Ekeberg
Styremedlem:	Liss Iren Prøis
Varamedlem:	Jakob Vik
Varamedlem:	Tom Harald Andersen

Redaksjonskomité:

Redaksjonen tar imot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

Redaktør: Tone Sverreson Ørmen
tone.sverreson.ormen@gmail.com
Medlem: Inger Johnsrud
Medlem: Haldis C. Sørby
Medlem: Øyvind Kaspersen
Redaksjon: redaksjon@skhist.no

Fotokomiteé

Tar imot bilder fra gammel og nyere tid.
Leder: Ingar Steen
foto@skhist.no

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Ingrid Skollenborg

Bygdesamlingen på Borge

E-post: post@skhist.no

Postadresse

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Hjemmeside og e-post

E-post: post@skhist.no
Web: www.skhist.no

Lay out: Print Konsult Andebu AS
Trykk: Trykk Service AS, Drammen

Forsidebilde

Konnerud skolekorps på tur til Bergen,
Sissel Kind og Terje Fjeldheim.
Foto: Inger Fjeldheim

Konnerud skole etter «Grevetiden»

*Tekst: Ola Heggen og bearbeidet av Per Runar Thoresen
Kilde: Skolenes jub.skrift fra byjubileet 1986*

Det grevelige Jarlsbergske Bergverk var starten på gruvedriften på Konnerud i 1731. Greven bygde skole på Skolsborg (der Konnerud skole ligger i dag) allerede i 1746. Da var det fast skole i motsetning til mange andre steder hvor det var «omgangsskole» til langt ut i 1840-50 årene. Det var en skole med Skolestue, Kammers og Kjøkken. Et Jordstykke fulgte også med inkl. fri ved til læreren. Rasmus Hansen var første lærer og hadde en ganske god lønn på 9 riksdaler. I årene 1750 og utover var det turbulente tider i skolen. Skolen måtte dele skjebne med oppsving og nedturer i «Verket» Det samme gjaldt lærerlønninger og vedlikehold.

Ved storauksjonen i 1778 hvor Greven solgte Verket, ble heldigvis skolen holdt utenfor auksjonen. Det var dårlige tider på Konnerud og vanskelig og få inn penger til lærerlønnen. Det ble besluttet at læreren skulle få tilskudd fra «fattigkassa» som det het den gang. (dagens NAV) Lærere kom og gikk og det var flere løsninger med Klokkejobb i tillegg til lærerjobben og endog nedsatt arbeidstid/avbrekk tilpasset redusert lønn.

100 år senere

Vi gjør et tidsmessig hopp på ca. 100 år frem til legendariske og vel ansette Johannes Pedersen som ble lærer og kirkesanger i 1881. Han ble etterfulgt av Lars K. Heggen i 1920 som var født på Vestlandet. Heggen var skolestyrer i ca. 30 år, inntil Olaf Haveråen overtok som bestyrer i 1950.

Skolestyrer Lars K. Heggens sønn, Ola Heggen har beskrevet Konnerud Skole og livet der på en detaljert og fin måte i et dokument fra 1986.

Ola var en samfunnsengasjert person og var bl.a. formann i Konnerud Idrettslag noen år etter krigen. Han etterlater seg familie og slekt på Konnerud og døde i 2013 – 93 år gammel.

Ola Heggen forteller...

Den gamle skolen lignet mest på en bondegård. Den bestod av et hvitmalt våningshus, en stor rødmalt låve og et lite bryggerhus. Midt på våningshuset, som var halvannen etasje, var der i bakkehøyde en ganske stor frembygget veranda med tak over og rekkverk rundet sidene. Den ble brukt som uværsskur. Fra Verandaen gikk det to dører inn i huset. Døren til venstre førte inn i lærerens leiligheter, en i hver etasje. Døren til høyre førte inn i klasseværelsene, som også var ett i hver etasje med utsikt sydover til Damsborg og Folkets Hus. I klasseværelsene var nederste halvdel av rutene malt hvite. Det var for at barna ikke skulle se ut og bli forstyrret i skolearbeidet.

Ola Heggen. Bildet tatt på KIL's 50 årsfest 1977 hvor Ola ble tildelt lagets Hederstegn..

Arkivbilde av Konnerud skole fra 1930 - tre år før den brant i 1933.

Varme og tørste

Oppvarmingen av klasseværelsene om vinteren foregikk med vedfyring. I første etasje stod det en stor Bjørneovn, og i annen etasje stod det en god gammel etasjeovn. Det var riktig koselig stemning i klasseværelsene når vedkubbene spraket i ovnen en kald vinterdag.

Når vi lekte ute i friminuttene, ble vi ofte varme og tørste. Da måtte vi ta bøtten og gå til brønnen etter vann. Bøtten -med en øse i – ble satt i gangen i første etasje, og så drakk vi av øsen alle sammen. Hvis en ikke drakk opp alt vannet en hadde tatt i øsen, så skulle resten slås ut i «sølebøtten» som var satt opp ved siden av. Det var av hygieniske grunner. Senere ble det installert et drikkeapparat som var enda mer hygienisk. Det bestod av en 20 liters beholder som var festet oppe på veggen og vi måtte stå på en stol for å fylle den opp med vann. Fra beholderen gikk det et rør nedover langs veggen, og i passende drikkehøyde var røret bøyd oppover igjen. Når vi skulle drikke, måtte vi trekke i en snor som stod i forbindelse med en fjærbelastet ventil. Da sprutet vannet opp på samme måte som fra drikkefontenene som er på skolen i dag. Det ble mye vannsøl og lærerne kunne styre sin begeistring for dette. Vannbeholderen ble heller ikke fylt opp hver dag.

Parallelt med våningshuset- i en avstand på ca. 15 meter,- lå låven. Den inneholdt fjøs til 4 kuer, stall til 2 hester, vedskjul og matbod til lærerne, samt vedskjul til skolen, et redskapsskjul og en stor høylåve. I tillegg var det en masse rottehull og haugevis av rotter som vi drev jakt på. I gamle dager gikk veien til Stubberud gjennom skolegården.

(Dagens Malmvei). Nedenfor låven lå bryggerhuset slik det var vanlig på gårder i gamle dager. Til gården hørte også en morellhage og en frukthage som egentlig var forbeholdt lærerne. Men de var ikke så strenge, hvis vi bare ikke klatret i trærne. Da kunne vi forsyne oss av nedfall.

Brannen

En høstkveld i 1933 stod låven i full fyr. Det var ikke noe brannvesen på Konnerud og låven fikk brenne ned. Imidlertid var heten enorm slik at både bryggerhuset og skolen også brant ned og det var bare asken som lå igjen.

Skolebarna syntes det var gøy med litt ekstra fri, men foreldrene ville gjerne ha i gang undervisningen igjen.

I løpet av kort tid var Bedehuset gjort i stand til skole for, 1,2 og 3 klasse og Stordammen pensjonat ble innredet til skole for de øvrige klassene. Slik gikk det den vinteren, mens ryddingen av tomt til ny skole var i full gang.

Ny skole

Da ferien sluttet i 1934, stod den nye skolen ferdig, og alle var enige om at det var en fin skole. Tenk, det var 4 klasseværelser, og enda plass til både sløydsal og skolekjøkken i kjelleren, Ja det var så mye plass at det ble innredet et kommunalt kontor på baksiden, med

inngang fra uværsskuret. Det fineste av alt,- den digre bygningen ble oppvarmet med hjelp av sentralfyringsanlegg. I mange år var det fjerde klasserommet overflødig. Det ble bare brukt av Idrettslaget, Sangforeningen og Sanitetsforeningen til møter og tilstelninger. Det var nok derfor det var mange som mente at skolen var stor nok for 100 år fremover.

Krigsutbruddet gjorde Konnerudskolen til pensjonat

Da krigen begynte 9. april 1940 rømte folk fra Drammen opp til Konnerud. De torde ikke bli boende i byen av frykt for bomber og krigshandlinger. De som hadde kjente, fikk bo hos dem, men de som ikke hadde det, visste ikke hvor de skulle gjøre av seg. De samlet seg derfor rundt skolen og håpet å slippe inn der. Det fikk de, og alle værelsene samt kjelleren ble tatt i bruk. Pultene ble båret ut, og i stedet ble klasseværelsene delt opp i rom ved hjelp av langbenker. Alle forsøkte å gjøre det beste ut av situasjonen og det gikk riktig fint. Skolen ble derfor omtrent som et pensjonat for ca. 100 personer i en kortere periode. Etter 8-10 dager var faren over og folk flyttet ned til Drammen igjen. Skolen kom i gang igjen og gikk som normalt frem til 1943. Da forlangte tyskerne å få skolen som forlegning til noen tyske soldater. Da var det ikke annet å gjøre enn å rydde ut og se seg om etter andre lokaler. Av en eller annen grunn kom ikke tyskerne. Pultene ble satt inn igjen og skolen fortsatte.

Konnerud – et trekkplaster for byfolket

Under krigen flyttet mange familier opp til ledige hytter på Konnerud og det var behov for flere skoleplasser på Konnerudskolen. Det ble ansatt en lærerinne til og det fjerde klasserommet ble tatt i bruk. Da krigen sluttet viste det seg at det var mange som ville bo her enten de bygget på eksisterende hytter eller bygget nye hus. Det førte til at den tidligere «romslige» skolen ble for liten. I 1954 fikk vi det første tilbygget og i 1963 måtte et nytt tilbygg på plass. Nå følte alle at vi hadde fått en skikkelig skole med sløydsal, skolekjøkken, gymnastikk og sangsal og dertil ringeklokke som varslet timenes begynnelse og slutt. Selv om det var en koselig skole i gamle dager, var vi glade for at den tid var forbi når lærerne kom ut på verandaen og ropte med kraftig røst: Inn-n-n-n.

Frontbilde Konnerud Skole 2019.

Bent Lønrusten – en reisende i opplevelser

Det er så forskjellig hva vi mennesker ønsker og klarer å få ut av livet vårt. Fra de som lever et stille og rolig A4 liv, og er fornøyd med det, til de som søker de ekstreme opplevelsene. I mellom der finnes alle variantene av et livsløp. En av de som har opplevd mye, og som ikke har vært redd for å prøve nye ting, er Bent Lønrusten, Historielagets nye manusforfatter.

Av Inger Johnsrud

Skjønt helt ny er han ikke. Han har bidratt med tekster til «Det Dramatiske Selskab» i flere år nå, og følger i fotsporene til våre store husdiktere Guro Halden og Kai-Roger Olsen.

Det er ikke lett med få ord å beskrive hvem Bent Lønrusten er, og i hvert fall ikke å putte ham i en skuff eller gi ham en yrkestittel. Allerede som sjuåring startet en lang og meget variert yrkeskarriere. Som Liung var det naturlig å ta seg småjobber på gårdene rundt i bygda for å tjene sine egne slanter. Den første jobben var i åkrene på Grette gård. Han har fremdeles lønningsposen. Siden ble det forskjellige sommerjobber fram til ungdomsskolen var ferdig. Hvilken vei skulle så denne allsidige unge mannen slå inn på?

Tegning, Form og Farge

Med sine kreative evner ville Bent bli reklametegner, og ønsket seg inn på linja som het Tegning, Form og Farge. Men der var det populært å gå, så han kom ikke inn og måtte samle poeng andre steder. Da fikk han et tips fra farens advokat: «Veien til

Skuespiller og manusforfatter.

en kvinnes seng går gjennom maten», mente han. Da var ikke Bent i tvil, det måtte bli kokkelinja!

Året etter ble det imidlertid Tegning, Form og Farge. Men en uoppmerksomhet gjorde at han likevel ikke havnet der han ønsket. Linja var todelt, og i stedet for Håndverk og Industri, som ville ført fram mot hans mål, så havnet han på Husflid Estetisk. Der ble det mye hekling, strikking og veving. Ikke helt hans greie.

Yrkesvalg av mange slag

Så det neste valget ga seg selv, det ble jobb som kokk på Zorba Mat og Vinhus i Drammen. Dette ble starten på en ganske uvanlig variert jobberfaring. Etter militærtjeneste i Hans Majestet Kongens Garde og tjeneste i FN styrkene i Libanon, ble det igjen jobb som kokk og senere restaurantsjef på Rica Restauranthus, før Bent tar jobber innen reklame, markedsføring, ledelse og salg. Han tar reiselederskole og jobber som guide, han arrangerer moteshow og mannekeng oppvisninger, han er

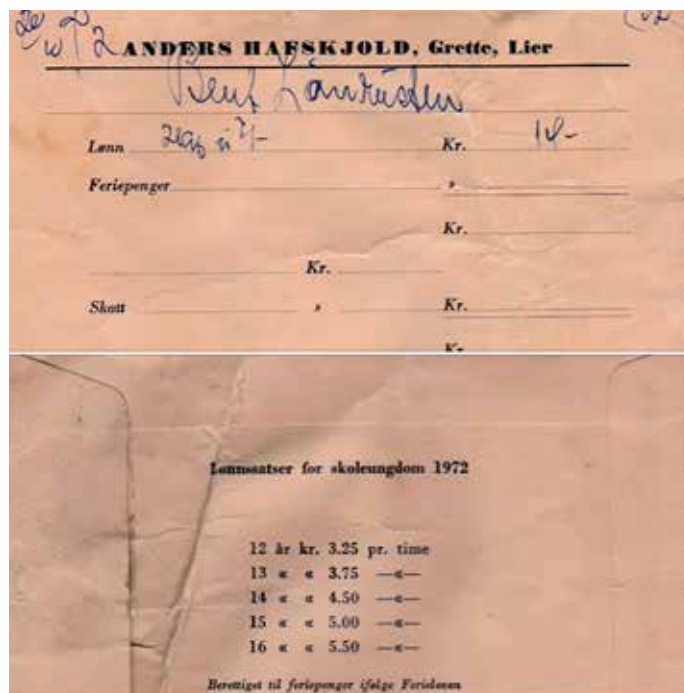
Barneunderholder.

konferansier og han er turnéleder. Han jobber som sosiallærer, faglærer, redaktør og foredragsholder, og han bygger kulisser og lager masker for «Juleskurken». Innimellom dette tar han tredjeplassen i NM på Jetski og blir i 1988 kåret til «Man of the Year»!

Tjenesten i FN styrken fører Bent til Libanon, men han er også innom Israel, Syria, Jordan og Egypt. Senere fører jobber ham til Tenerife, Mallorca, den franske riviera, København og Sveits. Men det mest eksotiske er vel julenissekongress i Kirgistan, innbudt av presidenten, etter å ha jobbet som nisse i mange år og vært julenissegeneral i Julenissenes Landsforbund og ansatt som daglig leder i Julenissen Norge. Han er også med og bygger opp et julenisseland på Savalen, og utgir boka «Fjompennissen redder jula». Mellomnavnet hans er jo «Julenissen», må vite.

Berømt heter og helter

Bent Lønrusten gjør ingen ting halvveis. Han graver seg ned til minste detalj i historier som fanger hans interesse. Som for eksempel historien til Johan Aasen. Aasens historien kom han over da han ville skrive om berømte norsk-amerikanere i medlemsbladet til Sons of Norway. Det begynte vel med den velkjente historien om oberst Hegg fra Lier, som han jo hadde hørt om og sett statue av ved Haugestad fra han var guttunge. På jakt etter mer stoff dukket Johan Aasen opp. Han var en kjempe hvis mor utvandret fra Veggli til Minnesota i 1887. Han ble markedsført som 2,79cm høy, først som sirkusartist, og siden som stumfilmskuespiller (hvor rollen alltid bare var å være en diger kjempe). I København er en statue av verdens høyeste mann, Robert P. Wadlow, som «bare» var 2,72cm høy. Var det en nordmann som egentlig fortjente denne tittelen? Bent brukte 13 år på å grave i historien! Hvor høy var han egentlig? Noen hevder at Johan Aasen hadde en sykdom som gjorde at han vokste hele livet, men dokumentert var høyden hans 2,19. Men Bent Lønrusten, kalt Aasen-ekspert i Laagendalsposten, var

Min første lønningskonvolutt 1972 - syv år gammel.

selvfølgelig tilstede med sin versjon av historien i en tale ved avdukingen av statuen til Johan Aasen i Veggli i 2019.

John Ellwood

Et annet eksempel på et av Bents sterke engasjement, er historien til John Ellwood. Bombeflyet han satt i ble skutt ned over Toverudmarka i Lier 30. april 1940. 10 mann fra Royal Air Force har fått sine graver ved Sylling kirke. 9 av dem omkom da et rekognoseringsfly ble skutt ned over Holsfjorden og styrtet i Finnemarka den 9. april. Bare én mann overlevde på mirakuløst vis. Det er reist et minnesmerke over denne flystyrten

Avduking minnesmerke Toverudmarka.

inne i Maidalen, og historien om dette flyet er også gjort kjent bl.a. i et Erik Bye program.

I bombeflyet som styrtet 30. april satt fem mann, 4 berget seg ut i fallskjerm, men haleskytteren John Ellwood ble truffet av luftvernild og var allerede død da flyet traff bakken. En haleskytter satt bakerst i halen på bombeflyene og skjøt med mitraljører mot angripere bakfra. Ellwood ble gravlagt ved siden av de 9 fra rekognoseringsflyet.

Bent fattet interesse for denne historien. Hvem var J. Ellwood? Han hadde ikke engang et fornavn på gravsteinen ved Sylling kirke. Bent klarte å få kontakt med de pårørende fra flymannskapet i bombeflyet, og tok initiativ til å reise et minnesmerke også over denne flystyrten. Det ble en høytidelig seremoni sommeren 2018 på styrtstedet i Toverudmarka. Bent hadde ordnet at 9. klasse var tilstede. Tilstede var også Strømsgodset musikkorps og 10 av de innbudte britiske pårørende. Selve avdukingen sto ordføreren i Lier og den britiske militærattacheen for.

Kinnerud – over og ut

Sommeren 2009 flytter familien Lønrusten til Kinnerud gård på Konnerud, etter å ha svart på en annonse hvor Drammen kommune søkte forpaktere der. Delvis i samarbeid med kommunen, som fra starten ønsket dette som en besøksgård og undervisningssted, har familien tatt imot skoleklasser, barnehager, bursdagsselskap og firmaer. Det har vært urtesanking, guidede vandringer i gårdsliv og gammel redskap, skigardsbygging og mye mer. Kanskje mistet kommunen litt av interessen etter hvert. Det ble iallfall tungt og kom aldri helt i gang igjen etter koronaårene, og til sommeren forlater familien Kinnerud gård.

Skigard bygger.

Jul i Skogen hentet inn ca. 1200 besøkende hver åpningsdag.

Bent Lønrusten er en meget allsidig og engasjert mann. Det er nesten ikke den ting han ikke har vært involvert i. Det blir for langt å skrive om alt. Oppbyggingen av museet etter Thorleif Haug har han arbeidet med, han har laget podcast sammen med Kristopher Schau om norske kjemper, for ikke å forglemme hans livslange kjærlighetsforhold til ABBA generelt, og Agnetha og Anni-Frid spesielt. Det siste skal vi få høre mer om seinere.

Men i flere år nå har han altså også engasjert seg i Historielagets skuespillergruppe, både som skuespiller og manusforfatter. Dette samarbeidet startet ved at skuespillergruppa kom og ville spille vandreteater på Kinnerud. De manglet en mann til å spille bonden, og hva var vel mer naturlig enn at Bent tok den rollen. Talentet som skuespiller lå i dagen, og flere roller har det blitt. Han har også skrevet manus for gruppa, tidligere delvis i samarbeid med Kai-Roger Olsen. Et eksempel er skuespillet «Dæven, det smalt!».

Så la oss håpe at mannen finner nytt fotfeste ikke lenger unna enn at han fortsatt kan bidra i «Det Dramatiske Selskab», både

Allsidige roller.

som skuespiller og som manusforfatter. Vi trenger slike ildsjeler.

Ungdomslaget i Skoger

Revy i 1978, fremført av Tømm Harald Andersen, Oscar Dahlmann, Jan Elvgang, Anne Ragnhild Røed og Turid Skjeldrum.

Bildet sto i Skauger bygdeblad 1978.

Besøk Bygdesamlingen

På Mellom-Borge i Skoger har Skoger og Konnerud Historielag sin bygdesamling. Historielaget har i sitt eie nærmere 500 gjenstander fra dagliglivet på landsbygda, inkludert en del jordbruksredskaper fra Skoger. Et besøk på bygdesamlingen er interessant læring og en opplevelse som gir ny innsikt og forståelse av hvordan livet artet seg for generasjonene før oss.

Ta kontakt med Trine Borge Johansen mob. 452 26 209 eller Torill Juel mob. 482 92 524 hvis du ønsker å besøke samlingen.

Pulje på SIF-hytta...

Tekst : Morten Halvorsen

Rødgata lå i skygge. Tåka lå tjukk og røyken fra Gulskogen Cellulose gjorde ikke stemningen noe særlig bedre. Men, det var søndag og vi hadde spent på oss skiene for å ta turen oppover til Konnerud og SIF-hytta.

Jeg var minstemann og det var en prøvelse å holde følge med med far og mine eldre brødre. Etter hvert som vi forserte forbi det gamle vaskeriet og gruvene, videre opp til Konnerudkollen og over Grinderdjordet var det etter hvert bare “premien” som fikk meg videre i løypa. Jeg visualiserte og drømte om den duggfriske Solo’n og Kvikk Lunsjen som ventet når vi endelig nådde målet. Men, det var også noe helt annet som gjorde hele skifølget lettere til sinns... Fra skyggefulle Gulskogen møtte vi nå et helt annet værdrag da vi nådde jordene ved Konnerudkollen. Plutselig fikk vi våre egne skygger! Her var det sol og et eventyrsk landskap full av kritthvit snø.

SIF-hytta var på en måte våres hytte. På 60-tallet bodde vi jo i Rødgata og var engasjert i Strømsgodset IF, så det var det naturlige stedet for oss å dra. SIF-hytta var en gave fra et tidligere medlem - og da den sto ferdig i 1939 var totalprisen inkl. tomt kr. 1500,-. Tomta var forøvrig skilt ut fra Kinnerud Gård.

Verdt å nevne er også nabohytta... Skiold’s fine tømmerhytte ved idylliske Steglevann. Utført på dugnad i 1935 og med Olaf Ekholdt (1898-1976) som kyndig byggmester. Tømmeret kom fra Kinnerud’s skoger og ble fløtet over Stegla. Den tredje hytta ved Steglevann var hytta til Drammen Trekkhundklubb. De samarbeidet med Røde Kors og rykket ut med fullt hundespann når noen hadde vært uheldig og skadet seg på skitur. Tilhørigheten til hytta var også sterk av en annen grunn. Vi hadde det vi kalte for “pulje” på SIF-hytta. Ja, det var en av dugnadene som ble utført blant mange medlemmer. Oftest var det to familier som hadde sin tur med overnatting fra lørdag - og med forbedelser, servering og vaffelsteking fra tidlig søndag morgen.

Vi ankom oftest på Eikerdelet lørdag kveld i den gamle Skoda’n. Herfra bar det videre innover skogen med masse bagasje, varer og unger. Enten ble det å dra alt inn på en gammel kjelke - eller vi kunne være så heldig å få hjelp av Mattis og hesten fra Kinnerud Gård. Vi kalte han bestandig Mattis, men han het vel egentlig Martinus Kinnerud (1899-1984).

I motsetning til industribyen Drammen hadde ofte Konnerud sol, skyfri himmel - og var jo også landskjent for sin helsebringende og klare luft. Det var et yrende folkeliv og utfartene på vintersøndager var svært populært. På SIF-hytta var det stinn brakke... skiturister i alle kategorier skulle forpleies med kaffe, buljong, kakao, brus, vafler m.m. Utenfor sto det drøssevis av ski og staver av eldre og nyere dato. Inne på hytta luktet det svette mannfolk ikledd nikkers - blå og røde anorakker - noen litt falmede, grå som kunne stamme fra rundt krigens dager. På den tiden var alt skiutstyr produsert på en av de mange norske skifabrikkene. Her var det Splitkein, Bonna og Landsem- ski av nyere dato. Av det eldre slaget: Beksømstøvler, kandaharbindinger og bambusstaver. Nytt den gang var Rottefellabin-dinger i kombinasjon med Landsems ski av balsamtrel. De var betydelig lettere enn konkurrentene, og da Magne Myrmo vant VM-gull i 1974 gikk han på Landsem.

Ja, det å få være med i en pulje på SIF-hytta som liten var både spennende og morsomt. Det var i det store og hele en sosial sammenkomst for både skiturister og vi som var på dugnad. Lørdag kveld var stille og rolig med to familier som hygget seg rundt varmen fra peisen. De voksne tok seg kanskje en pjolter, og vi barna spilte kort, yatzy eller satte sammen noen border for å spille bordtennis. Etter det var det “god natt” og deretter finne sin tildelte køye i andre etasje.

PS! I 1969 flyttet familien fra Gulskogen til Konnerud i nybygd hus.

Kalvarie-gruppen i Skoger gamle kirke – en kongegave fra middelalderen?

Ludvig Throndsen skrev i 1983 en artikkel i Drammens Tidende om kalvarie-gruppen i Skoger gamle kirke, hvor han: «i den nokså prisverdige hensikt å gjøre lokalhistorien mer interessant» som han sier, forteller om en artig teori. Har denne gruppen vært en gave fra den engelske kong Henrik III til den norske kong Håkon Håkonsson?

Av Inger Johnsrud

En kalvarie-gruppe er en skulpturgruppe som forestiller Jesus på korset, med Maria og Johannes på hver side av korset. Kalvarie kommer av latin og betyr hodeskalle, som igjen viser til gravstedet på Golgata som har form som et kranium. Kalvarie-gruppen i Gamlekirken i Skoger henger over korbuen, der den opprinnelig hang i middelalderen.

Kristus-figuren har hengt på sin plass hele tiden. Imidlertid har Maria og Johannes vært en del på flyttefot. De har vært tatt ned og gjemt og glemt, og de har blitt tatt fram igjen. I 1911 anmoder Drammens museum om å få ta hånd om klenodiene, hvilket Skogers formannskap etterkommer, MEN – heldigvis – uten å gi fra seg eiendomsretten. For å gjøre en lang historie kort; på 1980-tallet gjorde menighetsrådet, med stor innsats fra sokneprest Bernt Vogt Ramsleie, krav på å få skulpturene tilbake til kirken. Og ved hjelp fra riksantikvaren, lyktes de.

Den morsomme teorien

I Ludvig Throndsens artikkel kan vi så lese at en udokumentert historie forteller at kalvarie-gruppen i Skoger gamle kirke, som er datert tilbake til siste halvdel av 1200-tallet av ekspertene, kan være en gave gitt av den engelske kongen, Henrik III, til Håkon Håkonsson.

Kalvarie-gruppen i Skoger gamle kirke.

Begrunnelsen er at gruppen, som kanskje er den ypperste i sitt slag i Norge, i følge en konservator ved Universitetets oldsaksamling, har stil-impulser fra England og Frankrike, og at gruppen har likhetstrekk med en bebudelsesgruppe i Westminster Abbey. Likevel tror han ikke på gave-teorien, men at gruppen kan ha vært laget i Norge. Han tror nemlig ikke at kongene sendte trefigurer til hverandre, men heller kostbare gaver i sølv og gull.

Teknisk konservator hos riksantikvaren tror også at gruppen er laget her hjemme til Skoger gamle kirke. Han tror at hele gruppen er laget av samme kunstner, noe han mente å kunne se av bemalingen da han restaurerte gruppen. Imidlertid fant han under restaurering av krusifikset re-

ster av sølv i lendekledet og rester av gull i hår og skjegg.

En stor ekspert på middelalderens figurkunst ved Statens historiska museum i Stockholm har også sett på kalvarie-gruppen i Skoger gamle kirke. Han mente at Maria- og Johannes-figurene kunne være skåret av en annen kunstner enn den som skar krusifikset, og at disse kunne være importert fra utlandet. Han kjente imidlertid ikke til den litt spesielle bemalingen av gruppen.

Men det er her det begynner å bli litt spennende. For hvis Maria og Johannes er importert, så kan jo gaveteorien være riktig, mener Ludvig Throndsen. Det som er helt sikkert er at kirken ble bygget på 1200-tallet, og at kalvarie-grup-

pen er like gammel og hører til den originale utsmykningen. Kan den da ha vært gitt som gave i forbindelse med innvielsen av kirken? Videre er det et faktum at både Henrik III og Håkon Håkonsson levde på denne tiden.

Hvor godt kjente så disse to kongene hverandre? Jo, vi vet at de i 1217 sluttet et vennsks- og fredsforbund, og at Henrik fikk verve soldater i Norge til et planlagt angrep på Frankrike i 1242. Henrik opptrådte også som megler ved et par anledninger mellom sin svigersønn, kong Alexander av Skottland, og Håkon Håkonsson. Men viktigst av alt, i denne sammenheng, så vet vi at de to kongene utvekslet gaver seg imellom, og at ikke alt var utpregede kostbarheter. Blant gavene var blant annet et segl-stempel som ble laget av en engelsk gullsmed, og som kong Håkon fikk som gave av Henrik i 1236.

Så hvorfor ikke en kalvarie-gruppe lik gruppen i Westminster Abbey, og med et krusifiks belagt med sølv og gull? At Håkon Håkonsson var religiøst interessert vet vi, da det i hans saga står at han «la mer vinn på å styrke kristendommen i Norge enn noen annen konge før ham siden Olav den hellige». Den samme sagaen forteller om i alt fjorten kirker og kapeller som kongen lot bygge!

Denne artikkelen ble altså skrevet i 1983, og noe bevis for den morsomme teorien hadde ikke Ludvig Throndsen. Og han avslutter artikkelen slik: «hvorum alt er, den vakre kalvarie-gruppen står godt på egne ben, uten kongelig støtte. Men det er nå rart med konger likevel, for ikke å snakke om par i konger. Og kanskje ...». Så hvem vet ;-)

Styrket medlemservice!

Styret har besluttet å ta i bruk et helhetlig system for medlemservice og intern drift. I oppstarten vil du som medlem oppleve styrket info om aktiviteter og viktige beskjer via sms. Systemet heter «smartorg», og mange frivillige organisasjoner bruker det. Internt for styret håper vi at det vil kunne forenkle driften og samle nøkkelinformasjon på kort sikt. På lang sikt håper vi at systemet kan gi alle medlemmer godt innsyn i driften og bidra til et bedret tilbud til deg som medlem (bl.a. Nettbutikk).

Skoger Høyre – I Skoger startet Høyrebølgen i 1919

Det var Skoger Høyres formann Christen Nilsen, som sa dette på foreningens jubileumsfest februar 1980.

Av Tone Sverreson Ørmen

De fire sentrale personene i Skoger Høyre den gangen var Pauline Amundsen, hun var æresmedlem, hun hadde vært et aktivt medlem av Skoger Høyre i 55 år. Herrene bak fra venstre var tidligere formann Odd Marheim, formann Christen Nilsen og Bjørn Lehn som også hadde vært formann. I Skoger startet Høyrebølgen allerede i 1919. Siden den gang hadde foreningen drevet et kontinuerlig arbeid ut fra Høyres bærende ideer. Sto det i Drammens Tidende & Buskerud Blad 12.2.1980 (avisen kostet kr:2,50 i løssalg.)

Da Konnerud Skolekorps spilte under Festspillene i Bergen

I pinsen 1968 reiste Konnerud Skolekorps til Bergen. Vi skulle besøke et annet skolekorps der, Dragefjellet skoles musikkorps, og bo på Dragefjellet skole. Bare navnet var jo nok til å gjøre dette veldig spennende.

Tekst: Terje Fjeldheim

På den tiden gikk ikke Bergensbanen via Drammen. I Oslo var det to adskilte jernbanestasjoner, Østbanen og Vestbanen, og Bergenstoget gikk fra Østbanen over Roa til Hønefoss. For å slippe å gå med hele orkesteret og alt pikkpakket fra Vestbanen gjennom sentrum av Oslo til Østbanen, hadde (sannsynligvis) noen driftige foreldre skaffet en egen jernbanevogn til oss (Mange som bodde på Konnerud på den tiden jobbet i NSB.) Denne ble så heftet bakerst på lokaltoget som gikk på Randsfjordbanen, fra Drammen via Hokksund og Vikersund. I Hønefoss ble den så koblet over bakerst på nattoget til Bergen.

Vogna vi reiste med kan vel ikke direkte kalles ei ku-vogn, men det var heller ikke langt unna. 10 kupeer med to motstående seterader. Plass til 8 i hver kupé. Over setene var det bagasjehyller, og over de igjen var det hattehyller(?) Vi yngste måtte klatre øverst. Knut Larsen og jeg fikk hver vår hattehylle i en av kupeene, siden vi var små og lette. Etter å ha krabbet ned i soveposene, ble vi surret fast med tau, slik at vi ikke skulle falle ned. Godt jeg hadde litt bedre sovehjerte da enn jeg har nå. De eldste og de voksne lederne måtte ordne seg som best de kunne på setene.

På Bergen jernbanestasjon ble vi bokstavelig talt mottatt med hornmusikk. Dragefjellets skolekorps hadde mobilisert ganske mange medlemmer til tross for en grytidlig ankomst. (Før 07:00)

Fru Buer (?) og dirigent Asbjørn Greni sitter, mens noen fikk lagt seg litt nedpå. (Disse bildene er egentlig fra Stavangerturen to år seinere, men det var samme opplegg da.)

Foto: Inger Fjeldheim.

Gjennom snøoverbygg og tunneller på Bergensbanen sliter selv den beste med å få sove.

Ut fra toget ramler det en trøtt gjeng med Konnerudboere.

Fra jernbanestasjonen til Dragefjellets skole er det ca. 1,5 km. Jeg mener å huske at vi gikk, mens bagasje og instrumenter ble fraktet med bil, men jeg er ikke helt sikker. Men Bergen sentrum er såpass konsentrert at det er mulig å gå til det meste. Oppe på skolen var det å installere seg i klasserommene med å blåse opp madrasser og rulle ut soveposer, før vi fikk litt frokost. Etterpå

Familien Ebbestad.

Konneruds drilltropp.

ble det samling ute i skolegården for å bli kjent med noen av vertene våre. Det beryktede Bergensværet glimret heldigvis med sitt fravær.

Når man er i Bergen, mange for første gang, (jeg hadde vært der en gang tidligere) er det en del steder man bare må besøke. Akvariet er ett av dem. Det ligger ytterst på Nordnes, mens Dragefjellet skole ligger på Sydnes. Samme avstand som til jernbanestasjonen, men andre veien. For en gjeng skolemusikanter, som var vant til å marsjere Konnerud rundt på 17. mai, var det ingenting.

Etter å ha sett på allslags fisk, seler og pingviner et par timer, gikk turen videre via Torgallmenningen og fisketorget til Fløibanen.

Per fra Dragefjellet og undertegnede.

Utsikt mot sør, Sissel Kind og undertegnede og utsikt mot nord.

Oppe på Fløien (320 moh.) hadde vi en strålende utsikt over sentrum. Jeg kan ikke minnes at vi spilte oppe på Fløien(?), men vi var iført uniformer.

Neste dag hadde vi et oppdrag. Vi skulle spille for barneavdelingen på Haukeland sykehus. I det fine været sto vi ute og spilte, mens pasientene stort sett satt eller lå inne, med vinduene åpne. (Av sikkerhetsmessige grunner var det ikke mulig å åpne de store vinduene, bare de små luftevinduene på toppen.

Fra barneklubben er det ikke langt til en annen av Bergens attraksjoner: Ulriksbanen. Denne svevebanen brakte oss nesten opp til toppen av Ulriken (643 moh.) som er det høyeste av Bergens 7 fjell. Herfra hadde vi også en formidabel utsikt over Bergen by.

Siste dag var den Store dagen! Da skulle vi spille på Torgallmenningen i Bergen. Vi rigget oss til med notestativer foran Sjøfarts-

Bilder fra Konnerud Skolekorps konsert på Torgallmenningen i Bergen 1968. Foto: Inger Fjeldheim.

monumentet. Jeg husker selvfølgelig ikke hva vi spilte. (Det er tross alt 55 år siden.) Men en del tilskuere samlet seg, og vi fikk god applaus.

Jeg tror det var først etter konserten at våre verter informerte om at dette var en festspill-konsert. Jeg tror det var bra for vår dirigent, Asbjørn Greni, at dette kom opp i ettertid. (Jeg har prøvd å få dette verifisert gjennom å søke på Konnerud Skolekorps i Bergensavisene fra den tiden, men uten å finne noen treff. Men når jeg blar litt i avisene fra festspilldagene, er det egentlig lite som er skrevet, og bare om de store, kjente artistene. Det foregikk nok mange mindre arrangementer rundt i byen som ikke ble nevnt i avisen.) Så vi får stole på vårt vertskap. Jeg mener å huske at det ble nevnt at en av de satt i Festspillkomitéen.

Etter dette var det bare å pakke sammen og installere seg i «kuvogna» for en lang natts reise hjem til Konnerud.

Året etter var Dragefjellets Skoles Musikkorps på Konnerud-besøk. Da var vi bl.a. på Verdens ende på Tjøme, Slottsfjellet i Tønsberg (der de holdt konsert), Vigelandsparken, Holmenkollen og en båttur med Kristiane II på Drammensfjorden.

Terje Fjeldheim

vokste opp på Konnerud fra 1956 til ca. 1985. Han var aktivt med på ski, orientering, friidrett, musikkorps og speideren. Han begynte med friidrett og var ca. 12 år i IF Hellas, hvor han var med på et par sølvmedaljer i NM stafetter, ble innendørsmester på 800 m i 1979. Studerte geologi i Bergen og jobbet senere 30 år i Nordsjøen.

Han er nå pensjonert og bor på Nevernes i Velfjorden (Brønnøy) driver der med jakt, fiske og friluftsliv. Han har egen blogg og skriver mye om tiden på Konnerud, hans korpsliv har du fått innblikk i nå. Han har skrevet om de store konsertene som fylte Drammenshallen, han har egen side Meteorittmannen.no – for han spiller på at han er en av veldig få i Norge har funnet en meteoritt.

Gårder som ble borte:

De tre Fjellgårdene: Nordre, Midtre og Søndre Fjell. Nordre Fjell

Av denne gården er det i dag ikke så mye igjen, kun et stort, flott våningshus og en hageflekk. Nåværende eiere er familien Daae. Gården nevnes første gang i kjente skriftlige kilder i år 1400 og det skrives som Fjalleno. På gammel-norsk lød navnet Fjall, sier Skogerboken.

Tekst: Halldis Sørby

I tidligere tider var dette en storgård, på 1700-tallet og tidligere hørte flere kjente områder på Strømsøsidan inn under Nordre Fjell. Eierne kjennes fra 1600 og utover, de var ofte byborgere med andre geskjefter og bodde heller ikke alltid på gården. Ei-

erskifte og gårdssalg var i tidligere tider ganske vanlig, også på Nordre Fjell. Noen av anekdotene om disse eierne forteller en del om ukjente sider av dagliglivet her i trakten.

Hieronymus Brüggmann nevnes som eier og bruker i 1694, og han var gift med enken etter Strømsøs rikeste mann, engelskmannen Ths. Russel. Brüggmann var også skipsreder i de gylne tidene i 1690-årene, men spekulerte, tapte penger og måtte selge gården og ble til slutt fant, sier Skogerboken. Den samme herren var ober-bergamtskriver i gruvene på Kongsberg fra 1687. Under opptøyer i 1690 ble han forfulgt av rasende bønder og arbeidere som ville ha tak i bergkassen han forvaltet, men han ble reddet og båret bort i et bakstetrau med et laken over.

Nordre Fjell sett fra øst.

Gården strakte seg helt ned til det som het Brandstranden, for på 1600-tallet gikk vannet nemlig helt inn til Verven. Brandingen er altså oppkalt etter en mann ved navn Brand. Videre er Fjellsbyen, Ørka og Solbergeløkken skilt ut fra Nordre Fjell, disse parsellene ble i 1869 innlemmet i Drammen. Fjellgårdene sammen med Kobbervik hadde arealer helt ned til elva, og bidro med dette til å skille Tangen og Strømsø fra hverandre.

Lauritz Hervig

En del av gatene i området har i dag navn etter eiere av Nordre Fjell, bl.a. Anchersens vei, Christian Braumannsvei og Lauritz Hervigs vei. Skogerboken forteller ganske mye om Lauritz Hervig. Han ble født på Modum i 1843, og var en dyktig og interessant mann som hadde mange verv i Skoger herred. Han begynte yrkeslivet som handelsbetjent. I 1869 kjøpte Hervig Nordre Fjell på auksjon fra Hans Anchersen som hadde gått konkurs, for 3450 spesidaler. Allerede i 1874, som 31-åring, ble Hervig innvalgt i herredsstyret i Skoger og var ordfører i 28 år. Fra 1881-1912 var han leder av Skoger Sparebanks direksjon. Han var også varamann til Stortinget i tre perioder og møtte fra 1898-1900. Hervig blir omtalt som en velvillig og elskverdig herre, som samtidig var forsiktig og ansvarsbevisst og holdt banken borte fra rene spekulasjonsaffærer. Hervig solgte gården i 1907.

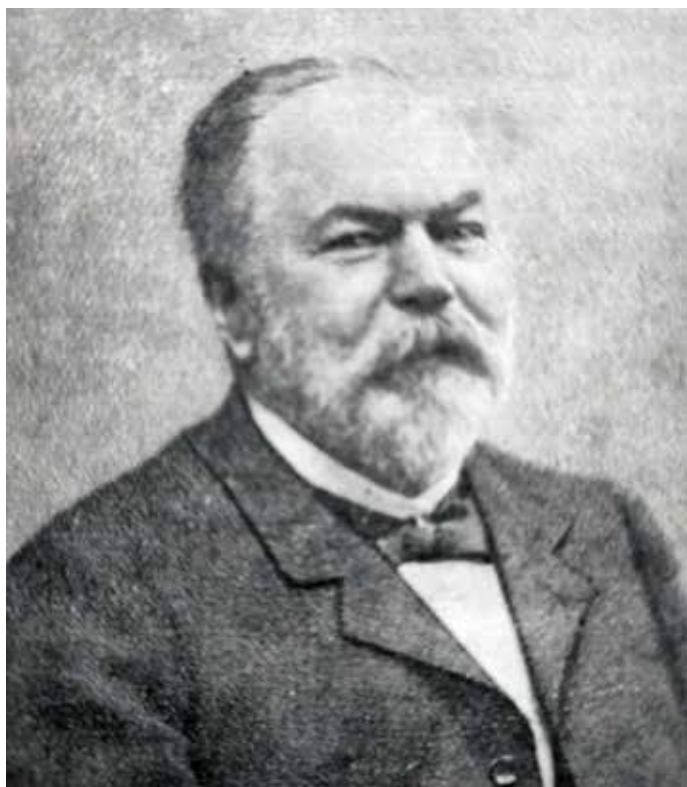
Hans Anchersen eide gården fram til 1869, da Hervig kjøpte den. Han var far til Arne Anchersen, ordfører og medlem av diverse råd og utvalg i gamle Skoger kommune fra 1920-tallet og utover. Christian Braunman den yngre, eide gården fra 1762 til 1779, og familien eide også Austad gård. Selv om han arvet en god del penger gikk han fallitt, men kona Magdalene Stibolt var en energisk og dyktig dame, og hun startet en skole i Drammen som skulle bli viden kjent.

Etter det var gården på flere hender, inntil Niels Friis Daae fra Lørenskog kjøpte den i 1929 for 63 000 kroner. Gården hadde da 103 mål dyrket mark og 209 mål skog. I jobbetiden da prisene svingte kraftig, ble den omsatt for 105 000 kroner. Daae senior bodde ikke selv på gården, men lot sønnen Martin drive den sammen med den eldre søsteren Elisabeth.

Fruktdyrking

Før han kom til Fjell hadde Martin vært gårdsgutt på Rasta ved Lørenskog. Han drev Fjell allsidig, slik det var vanlig på den tiden, med husdyr – kyr, gris og høns, og frukt – epler og pærer. De slake og solrike hellingene der det nå er blokker nedenfor Austadveien og rekkehus ovenfor, egnet seg godt til fruktdyrking. Melk ble levert til melkebutikken i Fjellsbyen og frukt ble levert på Økern i Oslo.

Martin giftet seg med Aslaug Wegen, og fikk sønnen Steinar som giftet seg med Karin. Steinar og Karin bodde i Trollstien før de flyttet ned i hovedhuset til jul i 2004. De fikk barna Morten og Petter. Morten forteller at han husker at han syntes det var morsomt å være med farfar og kjøre traktor. Steinar døde i 2012, og Karin bor igjen i hovedhuset. Morten bor i Hammerfest og er sjef for påtalemyndigheten i Finnmark, Petter

Ordfører L. Chr. Hervig.

er administrerende direktør for eiendomsselskapet Kremer i Tromsø.

I 1949 var det NM i hopp i Drafnkollen, og Martin hadde da æren av å kjøre kong Haakon opp i spisslede. Martin hadde en ryggoperasjon i 1954, noe som gjorde at han måtte gi seg med en god del av gårdsarbeidet. Han ansatte en forpakter sammen med Aubert på Mellom Fjell, Iversen, som bosatte seg i et hus ved siden av de to gårdene.

Alle de tre Fjellgårdene måtte avgi jord ved ekspropriasjon på 60-tallet for å imøtekomme byens behov for boliger. Nordre Fjell fikk fastsatt en rimelig god pris gjennom skjønnsetting, men Drammen kommune anket dette helt til Høyesterett. Resultatet gikk i favør av grunneier til Nordre Fjell som fikk en enda bedre pris, så Drammen kommune måtte betale mer for grunnen.

Tomtene til Fjell kirke og Galterud skole og noe av tomta til Fjell skole er skilt ut fra Nordre Fjell. En grov oversikt over skogens areal kan beskrives slik, den strakk seg fra bakkant av lysløypa opp til Ankersgrinda og kraftlinja, bort til Hellekulpen og ned til Galterud skole. Låven er revet og det er nå i det siste bygd boliger der den stod, likeledes på jorden rett nedenfor mot Austadveien.

Så dette var historien om en av de gamle gårdene i Skoger kommune som ikke finnes mer. La oss hegne om de gårdene i Skoger bygda som fremdeles er gårder.

Russisk leir med krigsfanger

Det var fangeleir for russiske krigsfanger på Guriløkka, i nedre del av Vestskogen i Sande. Leieren ble etablert i 1944 for russiske krigsfanger, de skulle hugge tømmer til knottfabrikken som var planlagt ved Sande Stasjon.

Tekst: Tone Sverreson Ørmen

En del av fangene ble satt til å hugge tømmer, mens andre ble sendt ned til Sande til fots for å bygge fabrikken, noe som medførte en marsj på over ca. 11 km hver dag.

Lokalbefolkningen hjalp fangene så godt de kunne med å gi de mat. Det ble blant annet gjemt matpakker og tobakk i tømmerstablene i Beitegata, og til de fangene som gikk til Sande hver dag lagde noen husmødre matpakker og kokte poteter som ble lagt ut i grøftkantene som fangene plukket med seg.

Fangene var flinke håndverkere

Fangevokterne var klare over denne praksisen, men de skal ha snudd seg og sett en annen vei. Fangene var flinke håndverkere, og mange lagde små skrin og figurer som de ga til sandesokningene etter krigen som bytte mot tobakken og maten de fikk. Mange av disse finnes fortsatt.

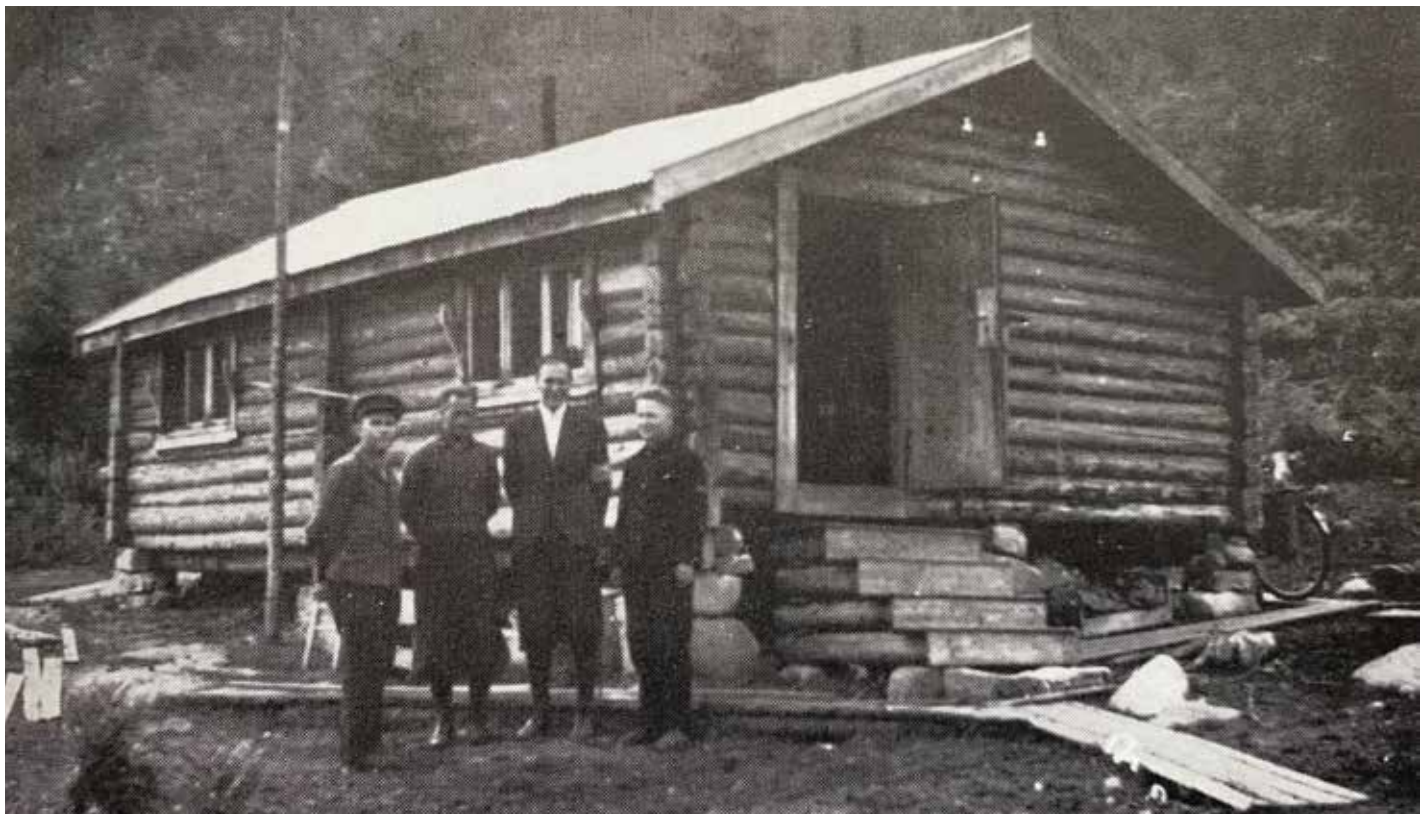

Infoskilt om fangeleiren.

Da krigen var slutt 8. mai 1945, befant det seg 101 fanger på Guriløkka. En av fangene hadde klart å rømme og kom seg over til Sverige, mens to fanger, Simon og Tsjernov, døde under fangenskapet og ble begravd like på utsiden av leiren. (Etter frigjøringen ble gravene deres flyttet ned til Sande Kirkegård.) 11. mai 1945 overtok Milorg ansvaret for vaktholdet i leiren. De tyske vakthold soldatene ble sendt til fangeleir på Teie. En

Guriløkka, 101 russere, som ble bevoktet av eldre soldater fra Wehrmacht.

Den tyske vakthytta i Guriløkka.

tolk P. Ø. Hansen ble sendt opp til russerne, men de fleste kunne tysk etter 4 år som fanger. Sjefen i leieren ble nå Kaptein Pjotr Ponosov, som kunne fortelle at han og hele hans kompani ble tatt til fanger bare 24 timer etter at Hitler gikk til angrep på Sovjet. Det ble snart et hjertelig forhold mellom befolkningen, russerne og Milorg. 17.mai ble Milorg invitert til en liten fest på Guriløkka, med middag. Det var lite mat å få tak i, så det ble servert en litt uvanlig rett, nemlig stekt kujur.

Tog østover

Russerne ble på Guriløkka frem til juli. De ventet på nye uniformer og utstyr fra U.S.A. 25.juni 1945 ble de fulgt av et Milorg-lag til Oslo og til samle leier på Etterstad før de reiste videre med tog østover.

Etter krigen ble fangebrakkene brent for å unngå smitte og brakkene til fangevokterne demontert og solgt. Guriløkka har endret utseende siden den gang. I dag er det lite igjen som minner om fangeleiren og den store åpne plassen er mye brukt til tur- og friluftss formål. Til tross for at det er lite fysiske spor igjen av fangeleiren har stedet høy verdi. Kulturminnets verdier er knyttet til historiske hendelser, samfunn- og sosialhistorie, formidling, samt bruks- og opplevelsesverdi.

Kilde: Kulturminner Sande Kommune og Milorg 15-2-2-7.

B.H.B Pjotr Ponosov, K.Foss, Rolf Næss på Guriløkka Leir.

Tips til sykkelstur over Vestskogen og ned i Sande. Ta en stopp ved den fine oppslagstavle som Selvik Bruk har vært en av bidragsyterne.

Bygdesamlings-komiteén

Sverre Røed, Trygve Fretheim, Ingar Steen, Hans Gundesø, Torill og Hans Jørgen Juel på arbeid i kjelleren på Mellom Borge sommeren 2022.

Tekst og foto: Torill Juel

Bildene her taler vel for seg selv, men litt forklaring må til:

I «møkkakjelleren» var det satt inn redskap over flere år. Mye var allerede registrert med nummer og navn, men mesteparten må vi prøve å finne ut av hvor kommer fra etc.

I juli 2022 startet vi arbeidet med å ta ut redskap, vaske den og sette alt inn igjen. Vi skrev opp hva vi tok ut og hva vi satt inn igjen.

Vi ville også legge gulv inne der hvor det ikke var fjell.

For å få ut og inn redskap trang vi maskinell hjelp, og det fikk vi av Hans Jørgen's Ferguson 35. Subbus ble hentet med traktor og Sverre dro dette utover med en liten gravemaskin som vi leide. Trygve vasket all redskap med en leid høytrykks-spyler. Ingar sprøytet alt med Ovatrol.

Alle fikk vi brukt kreftene våre, men interessant og morsomt har vi det. Matpauser hadde vi ute i solveggen.

Til gulv fikk vi kjøpt brukte forskalingsplater. Da rommet var tomt og gulvet lagt, kom Trygve med høytrykks-spyler'n.

Ferguson 35 fikk kjørt en diiger spiker inn i det ene bakhjulet, så da ble det litt ekstra arbeid som alle deltok i. Hjulet måtte av og ny slange ble lagt inn.

Ved hjelp av Tomm-Harald har vi satt opp lysskinner i taket i kjelleren og oppe.

Vi skal nå i sommer ferdigstille ei hylle med et repø langs den ene veggen.

Fortsettelse følger etter hvert.

Aud Beheim

– Vestbygda «lærer-inne»

For 38 år siden intervjuet Hans Haveraaen Aud Beheim og laget en fin artikkel i et skolehefte som ble utgitt i forbindelse med Drammen Kommunes 175 års byjubileum i 1986. Mange elever i Skoger husker Aud Beheim og vil nikke gjenkjennende slik intervjuet fremkommer her i Historielagsnytt- litt bearbeidet av Per Runar Thoresen- etter avtale med Hans Haveraaen.

Tekst: Per Runar Thoresen

Aud Beheim var 85 år da Hans intervjuet henne i 1986. Den gang var du jo lærerinne hvis du var kvinne. I dag er jo alle lærere. Hun var frisk i sinn som en ungdom, full av fortellerglede og det var en sann glede og høre henne berette om skolen de første årene hun var lærer.

Arvelig belastet

Aud var arvelig belastet som lærer og det var ikke så underlig at hun gikk lærerveien.

Hun var datter av den kjente skolemannen Borgar Steinset som var skoleinspektør i Strømsgodset, bestyrer ved Danvik og Rødskog skoler og noen vil huske at han også var Ordfører og skolesjef i Skoger Kommune.

Auds mor virket også en tid som lærer, og unge Aud Steinset tok artium i 1918 og senere lærerskolen i 1920.

Sin første lærerstilling hadde hun ved Vaaer skole i Tinn Kommune i Telemark. Aud fortalte at hun nettopp søkte den skolen fordi det var en av de best betalte lærerstillingene hun kunne få. Tinn Kommune var da en rik kommune og betalte lærerne godt. (Det var ikke noen felles landstariff den gang.) Skolen i Tinn var ny og velutstyrt og hun ble i to år ved denne tre-delte skolen. Etter et kort opphold i Rjukan, havnet hun i Sandnessjøen. Samtidig fikk hun tilbud om jobb i Risør, et tilbud faren hennes anbefalte å ta, men hun ville ikke la sjansen til å komme nordover gå fra seg. Dermed ble det noen år nordpå, før hun søkte ledig stilling i Vestbygda i Skoger. Senere hadde hun sin lærergjerning i Vestbygda og det var mange positive fordeler med en lokalkjent lærer som kjente familiene til elevene.

Aud var født i Gulsvik i Hallingdal. Etter en tid i Skoger ble hun i 1934 gift med Johannes Beheim og de bodde på gården Søndre Imjelt.

Flåten Skole

I 1930 var det trangt om plassen på gamle Flåten skole, Småskolen 1 - 3 klasse som Aud fikk ansvaret for, holdt til i storstua på Skalstad gård.

Den gamle Flåtens skolen. Bildet er fra Skoger Sparebanks 100 års beretning (1859-1959). Idag er det et privat hus der. (Jarlsbergveien 457.)

Storskolen 4 – 7 klasse, som lærer Broder Jordbræk bestyrte, gikk på Flåten skole.

«I stua på Skalstad var det så lavt under taket at jeg kunne ta i taket når jeg stod på oppbygningen ved kateteret. Samtidig var det veldig trangt med 24 elever i rommet.»

Her hadde hun 12 elever i en klasse alene 3 dager i uken, og de andre 3 dagene møtte 2 og 3 klasse sammen.

Klasseutstyret

På spørsmål om utstyret den gang fant hun fram meterstokken og konkluderte med at tavla var ca. 1 meter høy og 75 cm bred. Av utstyr for øvrig var det et Norgeskart, men det hadde bare med Sør-Norge. Dermed savnet hun kanskje Nord-Norge i dobbelt forstand. Forøvrig var det ikke noe annet utstyr. Hun fortalte om stor bedring da hun fikk en gammel svingtavle fra Nøsted skole som fikk nye glasstavler i erstatning.

Langdryge skoleplaner

Også den gang var det behov for utvidelse av skolekapasiteten i Vestbygda. Det hadde vært planer om ny skole i 25 år, men det var uenighet i plasseringen. På et kretsmøte ble det med EN stemmes overvekt bestemt at den nye skolen skulle bygges der hvor Vestbygda-skolen ligger i dag. Den sto ferdig i 1935. Aud Beheim husket godt den første klassen fra tiden i Vestbygda og hun ramset opp navnene på 1. klassingene. Hun kunne fortelle om trange tider for mange i disse årene og nevner spesielt en episode fra matematikkundervisningen. Der hadde de praktiske oppgaver i hva det ville koste å utstyre et hjem. Da de kom til dynetrekkene var det en liten gutt som sa.

«Dem behøver vel ikke å ha ei seng hver vel»

Ellers kunne hun fortelle at de hadde ordentlig eksamen i 3. klasse og oppgavene ble laget sentralt for hele kommunen.

Vestbygda skole ved åpningen i av skolen 1936 (arkivbilde).

Hva sa elevene om Aud?

I intervjuet forteller hun om seg selv, men hva mente elevene? Vi har snakket med 87 år gamle Astrid Kristensen (født Berntsen) som opprinnelig var Skogerjente fra Andorsrudkroken men senere gift og bosatt på Konnerud.

Hun hadde Aud som lærer i «småskolen» på Vestbygda skole under krigen (fra 1943),

Astrid forteller om en omsorgsfull, snill og flink lærer og de ble veldig godt tatt vare på. De var bare 6 elever og gikk på skolen annenhver dag. Det viktigste var å lære lesing, skriving og litt praktisk regning. Astrid husker godt at de hadde en blyant som var blå og rød i hver sin ende. Mange hadde lang skolevei og Astrid's vei fra Andorsrud var også ganske betydelig. Aud underviste i håndarbeide og der var hun ganske nøye. Aud underviste også i Skolekjøkken, men da reiste de inn til andre skoler i kommunen som hadde skolekjøkken.

Sammenlignet med nyere tid, var nok mattestykkene atskillig vanskeligere den gang.

Lang skolevei

Hun mintes også den lange skoleveien enkelte hadde. Det bodde folk på Rønnehue- et par km innenfor Majordammen. De minste måtte da gå hjemmefra klokka halv sju om morgenen dersom de skulle rekke skolestart halv ni. Førsteklassingene

Pensjonisttreff i 1984. John Johnsrud transporterer fra venstre: Aud Beheim, Johs Hagen og Marta Engeland (arkivbilde).

fikk gjerne bo hos kjente nede i bygda det første året og ble nærmest ukependlere.

På skolen var det svært fritt i flg. fru Beheim. Hvis ungene var ivrige, kunne hun sløyfe frikvarteret og ta to timer i ett. Det var jo ingen andre klasser å ta hensyn til og selv når vi senere var samlet på Vestbygda skole, kunne vi innrette oss slik det passet oss.

Gymnastikk hadde vi ikke, men vi hadde skolebad og andre uteaktiviteter. Lærer Jordbræk skulle bade guttene, og fru Beheim måtte bade jentene.

Bytur

Bytur var stort den gangen.

«Den av elevene som skrev penest, skrev en høytidelig søknad til Helling (eier av Busselskapet) hvor vi søkte om å få reise for

halv pris. Ruth på Rønnehue tegnet en fin tegning som ble lagt ved søknaden.»

«Det kom brev tilbake, så det ble besøk både på båt, torget og politistasjonen. Der besøkte vi fyllearresten og det gjorde et stort inntrykk på elevene.

En liten tass sa. Hit vil jeg aldri komme».

Et annet høydepunkt var at elevene kunne få se fløting fra Majordammen. Det var litt av en opplevelse, men den stanset i begynnelsen av 30-årene.

Aud Beheim sluttet ved Vestbygda skole i 1947, De siste årene jobbet hun med skolekjøkken rundt om på skolene i hele Skoger. Hun var et år på Nøsted skole, senere på Rødskog og litt både på Vestbygda og Konnerud, så det er nok mange som husker fru Beheim. Fru Beheim husker i hvert fall elevene sine. Utallige er de episoder og historier fra skoletiden som hun berettet om.

Gamle veier gjennom Skoger og Konnerud

En av de eldste veiene i Norge, som var av noe særlig lengde, var Den Jarlsbergske Hovedvei. Den var allerede i 1665 kjørbar med hest og kjerre, og gikk gjennom Vestfold fra Christiania til Larvik. Den ble også noen steder kalt Gamle Kongevei.

Tekst: Inger Johnsrud

I Skoger kom veien fra Strømsø og gikk på fjordsiden av Nordbykollen bak bebyggelsen på Tangen, langs Kobbervik-kleivene og ut mot Eik. Derfra gikk den ned i dalen hvor E18 nå går og opp langs sydsiden av Thorrud til der Fjellsveien nå går, og svingte derfra mot Skoger kirke. Videre fulgte den den nåværende Jarlsberveien langs kirkegården og til Steen (Hageland). Derfra gikk den mot Gamlekirken og videre ut til Sande kirke. Dette var den første kjøreveien i Skoger, men det fortelles at da kong Christian VI skulle forbi Tangen og Kobbervik-kleivene på sin ferd sydfra, var veien på dette stykket så dårlig at de kongelige måtte fraktes forbi i sjalupp, mens resten av følget måtte forsere veien så godt de kunne.

Fra Steen fortsatte det en slags vei til Jordbrekk, hvor den gikk oppom gårdene og fortsatte opp mot Konnerud og videre nedover Gamlebakkene til Drammen. Det var anlegget av Jarlsbergverket i 1720 som gjorde at denne veien etter hvert ble gjort kjørbar. Men ellers var de fleste veier å regne som rideveier.

Elg på Jarlsbergveien. Foto: Torill Juel.

En slik ridevei gikk fra Thorrud forbi Gunnerud, Gjerpen og Fjell ned til Drammen, og en tilsvarende vei fra Eik og Lindum forbi Bakke og Fjøset til Trostad i Sande.

Foruten disse veiene var det en rekke gårdsveier, ofte sammenhengende fra gård til gård i lange strekninger. Blant de lange gårdsveiene i første halvdel av 1800-tallet var veien fra Svingen forbi Imjelt inn i Åserudgrenda, og veien forbi Gundesø og Unelsrød videre ut til Sande. Fra Ingvaldsåsen var det nok også adkomst over Hovet til Mælen.

Det skal også ha gått en slags vei fra Drammen over Konnerud ned til Skoger («Byveien»?)

Med flagg og trekkspillmusikk masjerer representanter for Skoger idrettslag (antakelig håndballdamene) til stevne på Sletta. Toget er anført av Markus Johnsrud med trekkspill og Olaf Haveraaen som flaggbærere. Sletta i Skoger ble åpnet 27. juli 1947.

Veioppsynet foregikk på 1700-tallet på den måten at ei stang ble lagt over ryggen på en hest, og på hver ende av stanga ble det hengt en ring eller hank. Hesten ble deretter ført frem etter veien, og for hver gang kvister rev hanken eller ringen av, måtte veiholderen betale bot. Var veien så tilgrodd at hele stangen falt av, kunne det bli en kostbar affære.

Fra 1861 til 1863 ble Den Jarlsbergske Hovedvei omlagt til å gå ut fra Rundtom og gjennom Kobbervikdalen. Svelvikveien ble ferdigstillet i 1878, og for beboerne fra Skoger langs Drammensfjorden ble denne veien av stor betydning. Den gamle Konnerudveien, som var svært bakkete og smal, ble omlagt i 1882-85.

1901-1904 ble Fjellsveien bygget fra Skoger kirke over Gjerpen og Fjell til Drammen. Den var opprinnelig beregnet til å koste kr 31.000,-, men den kom til slutt på kr 45.000,-. Det fortelles om store vanskeligheter for å få veien klar. Et gårdsregnskap fra 1903 viser to poster kalt «Bidrag til veien» på til sammen 200,-kr. En ganske betydelig sum i et regnskap hvor en kalv er solgt for kr4,50, så det viser vel at veibyggingen var etterlenget.

*Kilde: Per Otto Borgen, Drammen Byleksikon.
Notater etter Johannes Johnsrud.*

Meld deg inn i historielaget

Hvis du melder deg inn i Skoger og Konnerud Historielag blir du en del av et aktivt lokalhistorisk og sosialt miljø. Du får medlemsbladet, Historielagsnytt to ganger i året – vår og høst. Du får også tilgang til vår bildesamling og dokumentarkiv via vår nettside. Send medlemskontigenten på kr. 300,- med ditt navn, postadresse og e-postadresse til konto: 2310.21.21554 Skoger og Konnerud Historielag, Postboks 9112, 3006 Drammen.

Du kan også Vippse til 104981 men husk å skriv navn, adresse og e-post, eller finn kontakter på vår hjemmeside, www.skhist.no. **Kontakt kasserer Gunnar Wam, gunnwam@online.no.**

Tilbakeblikk ...

Konnerud før i tida

Dette er Syvende utgave av Historielagsnytt hvor vi gjengir gamle tekstutdrag fra Drammens Tidende som Erik Grinderud har i sin samling. Vi startet i juni 1894 og var i forrige nr. kommet til januar 1955.

Av: Erik Grinderud /bearbeidet av Per Runar Thoresen

Februar 1955

Det nye tilbygget til Konnerud Skole ble innviet i går. Det er blitt et vakkert og praktisk innredet bygg. Elevtallet ved Konnerud Skole øker stadig, og om to år vil skolen være for liten.

April 1955

Fjernsyn ble vist for første gang i Drammen i går for medlemmer av Drammen Handelstandsforening, og for byens radioforhandlere, som også var innbudt til møtet. Juli 1955.

Vannsituasjonen på Konnerud er nå nesten håpløs.

April 1956

SH Busslinjer har hatt det travelt i påsken. Både skjærtorsdag og langfredag gikk det hele 16 busser til Konnerud.

August 1956

Konnerud Sanitetsforening kan glede seg over at Kontrollstasjonen for mor og barn blir meget godt besøkt. Forleden dag kunne man notere rekordbesøk med 36 småbarn. Barnelege Dr. Anders Smith er lege ved stasjonen og Pauline Amundsen er leder.

Januar 1957

Konnerud kirkeforening har avholdt en juletefest for 60 innbudte gamle fra Konnerud. De innbudte fikk hver sin gavepakke og godteripose. Noen av de gamle fortalte om Konnerud for ca. 50 år siden. Blant annet om innflytterne fra Karasjok som kom hit. Konnerud's prest, Pastor Jan Aas avsluttet festen.

September 1957

Stordammen benyttes som midlertidig drikkevannskilde, og herved innskjerpes at det tidligere er gitt påbud om at bading der inntil videre er forbudt. Kommuneingeniøren i Skoger.

Mars 1958

Stor utfart, sol og flott skigføre i går. Riktignok viste grade-stokken 18 kuldegrader om morgenen, men det ble bedre etter at solen var kommet opp. Så folksomt som det var i Konnerud-løypene i går, er det lenge siden det har vært.

Juni 1958

En sjekkisk flyktning, tidligere Forst og Jegermester, bosatt på Brunsvik på Konnerud gjorde forleden dag et mesterskudd

på gården. Tidlig på morgenen oppdaget han tre rever utenfor gården der han bor. Med et skudd felte han alle tre.

Juni 1958

Flokkene med hester og kuer som er sluppet på beite på Konnerud er til stor sjenanse for folk.

Juni 1958

Hele møllebygningen ved Foss Mølle i Sande brant ned i natt. Mølla har i mange år vært avhengig av vann fra Stordammen.

Juli 1958

10 - 12 gutter ble tatt på fersk gjerning da de badet i Stordammen på Konnerud. Det er ikke tillatt å bade der fordi det pumpes drikkevann til Strømsgodset.

August 1958: Kjell Amundsen og broren Helge Amundsen på rulleski etter et rekordforsøk fra Larvik til Drammen. Fra SKH fotoarkiv: Fotograf Reidar Halden.

August 1958

Skoger Kommune er etter det vi erfarer, gitt ekspropriasjonstillatelse for Konnerudkolen Skibakke til fordel for Strømsgodset Idrettsforening. Skibakken eies av Ingeniør Hans Jensen, Gulskogen. SIF har planer om å bygge ut bakken til en 60-70 meters bakke. Arealet som må avståes er på ca. 15 mål.

August 1958

Skogers ivrige langrennsløpere Helge og Kjell Amundsen har fått lyst til å prøve rulleski på trening. Det er nytt her hjemme. Gjennom Johan Lysaker i Hof har de fått skaffet seg rulleski, og treningen er allerede i gang.

September 1958

«Soppens venner» hadde tur til Ormtjern på Konnerud i går. Det deltok ikke så mange, men alle vendte hjem med fulle kurver. Venneforeningen har nå 22 medlemmer, opplyser formannen, K. Tandberg. Foreningen arrangerer soppkontroll hver søndag i Bragernes Ungdomsforening og opplever stor pågang.

Desember 1958

Selv om mildværet har tæret stygt på snøen, kan vi alle glede oss over hvit Jul, og hyggelig er det. Blir været pent, er det rikelig anledning til å prøve skiene også. Så vel på Konnerud som i Drammensmarka er det ganske bra med snø, og med litt forsiktighet kan man legge skituren utenfor løypene også.

Januar 1959: Skoger Sparebanks gamle bygg som lå på Strømsø Torg omtrent der Globusgården må ligge. I en periode hadde lensmannen i Skoger kontor der og Skoger kommunestyre sine møter. Det nye bankbygget ved Brobakken på Strømsø ble innflyttet i 1962. Scannet bilde fra SKH fotoarkiv.

Kjært barn har mange navn

– og noen rykter

Det som tidligere var Konnerudveien 59, nå Konnerudgata 119 og snart Konnerudgata 135 begynte med en kar fra Stavanger. Carl Ludvig Larsen født på den nest siste julidagen i 1844, samme dag som New York Yacht Club ble stiftet. C. L. Larsen er borte – yachtklubben lever og har tre tusen medlemmer.

Tekst: Asle Wang

Carl Ludvig dro som ung østover og klarte også å skaffe seg kjerring på veien til Drammen og Skoger. Grethe Johanne Jansen fra Revaa i Sande lot seg sjarmere i senk av den flotte giftelystne herren med den eksotiske dialekten. Vi kan jo håpe det var en slik vakker kjærlighetshistorie, at det ikke var kun fornuft som lå bak det kommende ekteskapet. Carl Ludvig Larsen, eller C. L. Larsen som han konsekvent kalte seg var nok

ikke noe dårlig parti. Han ble i 1867 ansatt som kontorbetjent i Drammen og Oplands Privatbank og avanserte etter hvert til bankbogholder. Helt sikkert en vel ansett mann siden han også ble betrodd rollen som ligningsmand og domsmand. Herr og fru Larsen bodde i Mellemgaden på Strømsø før de tok skrittet og kjøpte seg en eiendom i Skoger Kommune. Langs Gamlebakken, den gamle veien til Konnerud. Der sto i 1904 en tømmerbygning i dragestil ferdig, med tilhørende uthus og anneks, og det hele ble kalt Skoglyst. Sannsynligvis fordi det var en annen eiendom i Skoger som ble kalt Skoglyst ble Rydtun et nytt navn, og senere Åsheim, før Rydtun-navnet ble tatt i bruk igjen.

Huset står der fortsatt i tilnærmet original stand- velstelt og vakkert - og har i Drammen Kommunes Kulturminneregistrering blitt kategorisert som hus med høy verneverdi. Bygget som var mer låve enn uthus ble dessverre revet på 1980-tallet. Annekset ble flyttet og lever videre som kjernen i ei hytte på Geilo.

Konnerudgata.

Bank-Larsen som Carl Ludvig etter hvert ble kalt og hans frue var såpass bemidlete at de hadde hushjelp. Han tjente tross alt tre-fire ganger mer enn en vanlig arbeider. I folketellingen år 1900, mens de bodde på Strømsø var det tjueen år gamle Anna Bøkman fra Nedre Eiker som tjente. I 1910, seks år etter at Villa Rydtun ble oppsatt var det atten år gamle Ruth Olsen fra Skoger som hadde tittelen husfrøken. Hun stelte da for ekteparet Larsen og deres seksten år gamle sønn Kolbjørn.

Kolbjørn tok Rydtun som sitt etternavn og gjorde det som voksen godt i Oslo med tittel generalkonsul. En annen sønn, Iver Bjarne døde bare tre år gammel i 1889. Åtti år gammel dør også Grethe Johanne i 1923, Carl Ludvig var igjen på gården et par år før også han vandret til de evige jaktmarker. Stationsfuldmæktig Sigurd H Plyhn overtok så, men han tok seg nok skikkelig vann over hodet. Først ble det avholdt tvangsauksjon over det meste av løsøre han eide, deretter ble hele eiendommen berammet solgt på tvangsauksjon. Kanskje hadde Plyhn husholderske, eller han leide bort et rom eller to i det romslige huset, i alle fall annonserte Fru Erla Skansen i 1925 at hun ga sang- og pianotimer i huset. Hun hadde referanser fra ingen ringere enn fru Kitty Hendenskou, Lindemanns konservatorium i Oslo.

Overkonduktør Kristoffer Ruud og kona Marie med barna Arvid og Gudrun Pauline fikk tilslaget på gården i 1927. Da starter en historie med mennesker noen fortsatt drar kjensel på. Den nevnte Arvid som kom til Villa Rydtun ti år gammel var «Ru'ern», Arvid Ruud, den joviale skautraveren og sportsfiskeren som likte best å gå i bar overkropp. Jernbanesalmakeren som bar stortromma i Konnerud Musikkorps og spilte på fotballaget til Konnerud Idrettslag. Han ble tildelt hedersmerke for sin innsats både for idrettslaget og korpset. Søsteren Gudrun vil mange huske som ekspeditrise i Edv. Werners Glassmagasin.

Arvid Ruud.

I 1933 kom attpåklatten Ellen Kristine – artikkelforfatterens mor - til verden og med det starter så smått det denne historien egentlig skulle handle om. Verden var på vei inn i en vanskelig og skummel tid. En tid med mange inntrykk for både store og små. Krigen brakte med seg mye og på grunn av Villa Rydtuns beskaffenhet ville det vært en naturlig eiendom for tyskerne å konfiskere, men siden overkonduktøren hadde en samfunns viktig stilling kunne ikke lokale tyske styrker gjøre noe uten godkjenning fra major og kommandant Böhmer i Transport-Kommandantur Oslo. De skulle bare visst at Kristoffer og mange av hans kolleger i Norges Statsbaner var storprodusenter av både virkelige og fiktive mekaniske defekter på lokomotiver, vogner og skinneganger.

I Konnerudbakkene arbeidet russiske krigsfanger store deler av krigen. Det var strengt forbudt for den norske befolkningen å ha kontakt med disse fangene. Likevel var det slik at de lokale gjerne ville spe på fangenes sparsomme matrasjoner. Marie Ruud og andre var stadig oppi brøttet med mat og hun fortalte selv at «da snudde de tyske vaktene seg og så en annen vei». Unger på den tiden fikk inntrykk de absolutt burde vært foruten. Var det kanskje derfor Ellen og flere mente det spøkte på Rydtun. Det var stadige fottrinn på loftet og spesielt i loftstrappa. Etter hva ryktene har fortalt skulle Bank-Larsen ha hengt seg der oppe på det mørke loftet. Det var sannsynligvis en høyst overdreven påstand.

I kirkeboken for Strømsgodset står det tvert imot at C. L. Larsen døde av alderdomssvaghed og at doktoren hadde vært på besøk forut for dødsfallet. Store trebygninger beveger seg som kjent, så det er slett ikke umulig at skrømt og gjengangere skal frifinnes for disse lydene. Men det var mer enn lyder. Ellen hadde rom i annen etasje og ble etter hvert så plaget at hun nektet å sove der. Plaget av at hun om natten ble vekket av at en mann med stort skjegg sto og så på henne. Det hadde ikke bodd noen annen avdød mann i huset før familien Ruud enn Bank-Larsen. Ergo trakk man raskt den slutningen at det var han som gikk igjen. At han viste seg på rommet som tidligere hadde vært tjenestejentenes soverom gjorde det desto mer mistenkelig og ubehagelig. Man skal være ytterst forsiktig med å antyde at salige Larsen besøkte tjenestejentene nattestid og de fleste av oss tror vel ikke på spøkerier i det hele tatt. Men i sakens anledning skal det nevnes at datter til nåværende eiere av det gamle huset har opplevd noe lignende..... På samme sted i huset.....

For gamle Konnerud-folk er det kanskje interessant å vite at den gudfryktige og pertentlige nordagutingen Kjell Stordalen som senere bodde på Stubberud, leide et rom på Rydtun før han giftet seg. Sammen med en Nordang ingen husker fornavnet til, men som etter sigende hadde stikk motsatt personlighet. Sikker et interessant bofellesskap. Familien Nordang var de som eide Stordammen Pensjonat med tilhørende store revefarm.

Jansen het altså den første husfrue på Rydtun som pike – Jansen heter husfruen som residerer der i dag også.

Koøelige stabbur på gårdøbruk

Et stabbur er et spesielt bygg som er skapt til en bondegård, et svært ørpreget bygg og et kulturminne.

Tekst/foto: Tone Sverreson Ørmen

Et stabbur står der, som et spesielt og solid byggverk, står det støtt og har mange gode minner. De rikeste bøndene hadde stabbur i to etasjer, mat ble oppbevart i 1.etg og senger i 2.etg. kanskje et gjesterom om sommeren. I utgaven av «Norske gardsbruk 1991» er det oppgitt at det finnes 33 stabbur i Skoger og på Konnerud. Vi har reist rundt for å ta et bilde og registrere, om det er så mange som det var for 30 år siden, det har vi ikke fått svar på enda. Det er viktig at vi tar vare på et mangfold av våre bygninger, vi har til nå:

- Jordbrekkveien 43 årstall 1902
- Grinderud, Stubberudveien 145 årstall 1780
- Furuvoll Stabbur årstall 1800
- Hanevold årstall 1940
- Gundesø Søndre årstall 1900
- Andorsrudvn / Bruket årstall 1900
- Almedalsveien flyttet/oppsett 1800 tallet
- Langvasbråten årstall 1881
- Andorsrudveien 71 Beheim årstall 1850
- Jarlsbergveien 481 årstall ca 1820
- Skjeldrumveien 124 årstall ca 1820
- Skjeldrumveien 123 årstall ca 1820

Skjeldrumveien 123 A.

Jarlsberveien 481.

Skjeldrumveien 124.

Årets vårtur gikk til hovedstaden

Nydelig vær og busstur med allsang, quiz og litt til lagde upåklagelig stemning. Vel fremme ble hjemmebakte boller og kaffe fortært i fri-luft.

Tekst og foto: Jan S. Ekeberg

Lørdag 22. april gikk årets Historielags-tur til Ekebergparken i Oslo. Nye turledere var Arnfinn Bråthen og Stein Erik Bjørnerud, som tok utfordringen på strak arm.

Guider tok oss rundt i parken til et stort utvalg av kunstverk og skulpturer. James Turrells lysinstallasjoner i de gamle vannreservoarene ga en helt spesiell opplevelse av uendelighet i romfølelse. Virkelig verdt et besøk.

Lunch ble servert i Ekebergrestauranten til fornøyde deltagere. Så bar det hjem-over etter en fin dag med nye opplevelser.

Returadresse:

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Vestskogdagen 2023 søndag 21. mai

Minnebautaen ved Lauvkolltjern

Kl. 12.00: Minneseremoni ved Bautaen ved Heimevernet

Rønnehue

Kl. 13.00: Salg av vafler, kaffe og mineralvann

Kl. 13.30: Foredrag ved forfatter og folkeminnegransker Thor Gotaas, kjent fra radio og tv.

Tittelen på foredraget er: «Langrennsløpere og skogsarbeidere i norsk skihistorie.»

Vi gleder oss til å høre han fortelle.

Grinda er åpen fra kl 9-17. Kjør gjerne sammen og ta med noe å sitte på.

Inngang kr.100,-
Barn under 15 år gratis

Thor Gotaas.

Styret i SKH

Høstmøtet

Høstmøtet blir den 26.10. på Sørvangen.